

Csoportunk kutatásai ebben az évben két területre korlátozódtak: Szalonna ^{környéke} és a Bükk területére.

A Szalonna ^{felélti Szár-hegyen} ~~területén~~ 1973. áprilisában, 5 napos terepbejárást végeztünk ~~Szalonnai karszton.~~ /Ezen a néven említi az irodalomban a Rudabányától Tornaszentandrásig húzódó mészkőterületet, amelyet Szalonna és Perkupa között a Bódva áttörésszerű völgye oszt ketté./ A terepbejárás során megvizsgáltuk a Szár-hegytől északra Perkupa felé induló völgy völgyfőjét is, amelyet három hatalmas - 150-200 m átmérőjű - töbör tagol, a legészakibb töbörben egy jól fejlett viznyelőt találtunk. A nyelőt laza törmelék töltötte ki, s szájánál jó darabon felszínre bukkant a szálkőzet is.

A viznyelő feltételezett barlangjának feltárásába 1973. augusztus 3-13 között táborot szerveztünk. Ennek keretében naponta átlag 10 fő dolgozott a bontási és ácsolási munkálatokban. A tábor eredményességét nagyban elősegítették a VMTE Tektonik Barlangkutató Csoport által kölcsönzött szerszámok, valamint Szenthe Istvánnak személyes részvétele. A nyolcadik napon bejutottunk egy kisebb üregbe, majd további egy napos bontás után feltártuk a jelenleg ismert barlangjáratozatot. 1974 során ~~ismét az általa~~ ~~szervezett~~

~~térképezett Tömör György Csödör~~ ^{névű} viznyelőbarlangban dolgoztunk a továbbjutáson. ~~Itt~~ kutatásaink alapjául szolgál, hogy a barlang eddigi legmélyebb pontja is több mint 150 méterrel a feltételezett karsztvízszint fölött fekszik. ^{Az új barlang feltérképezésén kívül} Ezenkívül terepbejárásokat végeztünk a terület karsztobjektumainak felderítésére, mert terveinkben szerepel, hogy ezekről katalógust állítsunk össze.

Az új barlang, ~~amelynek a nevének Csödör~~ ~~neve lett~~, egy nagyméretű asszimetrikus töbör ~~gyakorlatilag lefolyástalan völgy végében~~ legmélyebb pontján nyílik. Jól fejlett patakmeder fut hozzá, amely azonban vizet csak időszakosan vezet ~~barlangba.~~ A mellékelt térképen jól követhető a barlangjáratok kapcsolata a ~~helyi geológiai viszonyokkal.~~ A barlang 204°-234° dőlésirányú, 17°-31° dőlésszögű gutensteini mészkő ~~réteglapjai~~ réteglapjai között alakult ki. Járatainak iránya a mészkő rétegdőlésének irányát követi. A járatok menyzetét a legtöbb helyen a gutensteini mészkő sík réteglapjai alkotják.

A járatok alján az anyakőzet törmeléke ^{ből áll} ~~edje~~, amelyet bemosott agyag köt össze. A kitöltésben elszórva 5-80 mm átmérőjű, 3-as kerekítetttségű kvarckavicsok vannak. Több helyen csak a járát menyzetét alkotja a mészkő, mivel a járát, a mészkőben levő üreg kitöltését alkotó agyagos törmelékbe vágódott be, s így oldalait ^{is} ~~is~~ ^{alja} ~~alja~~ a törmelék alkotja. A ~~barlangban a víz útjában való~~ továbbjutást

A barlangot - összképe alapján - eltömődés utáni újrakimosás fázisában levő időszakos víznyelőbarlangnak kell tekinteni. Járatainak összhossza 70 m, mélysége 20m.

69

M

A barlangot a feltárás nehézségeire utalóan inkább a "tömör gyönyör gödör"ként emlegetjük a végleges névadásig.

A legalkalmasabb elnevezésnek a Szar-hegyi-víznyelőbarlang elnevezés látnék. Végleges döntés az érdekeltek bevonásával - a felfedező, a terminológiai és nominológiai munkabizottság, az MTA Földrajzinévt. Bizottság - a barlang-halankeserői munkák során ~~ezt~~ (Szék. magi.)
megkönnyíti

A Bükk kutatását ~~elősegíti~~ számunkra a hegység kedvezőbb közlekedési helyzete is. Előkészítő terepbejárások után ide szerveztük meg nyári táborunkat augusztus 2 - 3 hetében, az OTVH által finanszírozott Természetvédelmi TDK-tábor keretein belül. Ekkor a soproni Erdészeti és Faipari Egyetem, a székesfehérvári Geodéziai Főiskola, valamint a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Karszthidrológiai TDK barlangkutatóival közösen dolgoztunk a Feketesáron a Rókáluk nevű víznyelő bontásán, valamint a Nagymező egyik névtelen víznyelőjén. Ezenkívül a programnak megfelelően terepbejárásokat és geomorfológiai megfigyeléseket is végeztünk a Nagyfennsík, valamint több leszállást a Kiskőhátizsombolyba. A nyári munkát november elején 5 napos táborban folytattuk a Nagymezőn, - ismét az előbbi csoportok együttes részvételével.

Szeptember végén felvettük a kapcsolatot az MHSZ Debreceni Könnyűbuvár klubbal, s ez a két csoport között egyre szorosabb együttműködéssé fejlődött, amelyet a közelmúltban szerződésben is rögzítettünk. Ennek keretében buváraink a Jávorkuti-víznyelőben, a Létrástetői-Vizesbarlangban, illetve a Baradla-Alsóbarlangban végeztek barlangi merüléseket. Közös véleményünk, hogy az együttműködésnek máris széles perspektívái bontakoztak ki, melyeknek kihasználásáért az 1975. év feladata lesz.

Nemzetközi kapcsolataink az évi terven túl is bővültek. 1973-as látogatásunk viszonzására, - a kollégiumaink közti szerződés alapján - három czestochowai főiskolás barlangkutatóval jártuk be két héten keresztül a Budai-hegység, a Bükk, Aggtelek és az Alsóhegy jónéhány érdekes barlangját. Augusztusi végén pedig csoportunk néhány tagja a rozsnyói barlangkutatók meghívására 5 napos táborban vett részt, melynek során a Szilicei- és a Pelsőci-karszt több jelentős barlangját bejártuk. / ~~Csengőlyuk, Kis-Bikkfa, Gombaszögi barlang, Ochtinai aragonitbarlang, Szilicei-jégbarlang~~ /

beküldés

Programunkban szerepelt a csoport tagjainak elméleti és gyakorlati képzése is. Ennek céljából egyrészt igen sok barlangot bejártunk a csoporttal, főként Magyarországon, jórészt terepbejárással összekötve. Az áprilisi szünetben pedig, öten a csoportból, 5 napos turát tettek Romániában, melynek során részben a Tordai-hasadék, részben a Szkerisoar környéki barlangokat járták be.

A nyiregyházi Vak Bottyán Alpin Klub meghívására áprilisban csoportunk három tagja sziklamászó gyakorlaton vett részt a Súlyombércen. Ugyancsak a tavasz folyamán hívtuk meg a VMTE három sziklamászóját, Debrecenbe, és közös kötéltechnikai bemutatót illetve gyakorlatot tartottunk a kollégium előtti parkban. Az elméleti képzés érdekében előadásorozatot tartottunk a kollégiumban, barlangos témákból, részben saját, részben meghívott előadókkal /Szenthe István ~~geológus~~, Lakatos János ~~sziklamászó~~, Kordos László, Nagy Sándor, Szeremley Szabolcs /~~barlangkutatók~~/.
3-4 körrel tag kivételével

Folyamatos munkánkat nagyban nehezíti, hogy csoportunk tagsága gyakran kicserélődik. ~~ez abból fakad, hogy~~ A tagok csak egyetemi tanulmányaikat végzik Debrecenben, így sem előtte, sem utána nincs reális lehetőségük arra, hogy a ~~debreceni barlangkutató~~ csoport munkájába bekapcsolódjanak. /~~Ez utóbbi szabályt ugyan 3-4 kivétel is erősíti.~~/
Reméljük, hogy a buvár csoporttal való együttműködésünk enyhíti majd ilyen irányu gondjainkat.

Balás Anna
csoportvezető